

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI
FRANSIYA OLIY PSIXOMOTOR REABLITATSIYA INSTITUTI
(ISRP)**

***«KLINIK PSIXOLOGIY, NEYROPSIXOLOGIYA VA PSIXOMOTOR
TERAPIYANING DOLZARB MUAMMOLARI» MAVZUSIGA
BAG‘ISHLANGAN
BIRINCHI O‘ZBEKISTON–FRANSIYA FORUMI***

TO‘PLAMI

Ushbu ilmiy ishlar to‘plamida tibbiyot oliy o‘quv yurtlarida faoliyat olib borayotgan professor-o‘qituvchilar bajarayotgan ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari o‘rin olgan. Tezislarning mazmuni va ulardagi xatoliklar uchun mas’uliyat mualliflar zimmasidadir.

В сборник научных трудов вошли результаты научно-исследовательских работ, проведенных профессорско-преподавательским составом медицинских ВУЗов. Тезисы не рецензируются. За содержание и достоверность указанной информации ответственность несут авторы.

29-30-aprel 2026-yil. Urganch. O‘zbekiston

KIRISH

Ushbu to'plamda joy olgan ilmiy tezislar xammamizga ma'lumki, ayniqsa keyingi 7-8 yillar davomida mutaram Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning sog'liqni saqlash tizimiga katta e'tibor qaratishlari o'laroq mamlakatimizda aholiga ayniqsa birlamchi tibbiy-sanitariya xizmatini talab darajasiga chiqarishga yo'naltirilgan ulkan islohotlar amalga oshirilmokda.

Urganch davlat tibbiyot institutida o'tkazilayotgan «Klinik psixologiya, neyropsixologiya va psixomotor terapiyaning dolzarb muammolari» mavzusiga bag'ishlangan Birinchi O'zbekiston–Fransiya forumi tibbiyot ilmi va amaliyoti taraqqiyotida muhim o'rin tutadigan global sog'liqni saqlash masalalarini muhokama qilish, ilg'or ilmiy natijalarni almashish hamda xalqaro miqyosda samarali hamkorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Zamonaviy dunyoda sog'liqni saqlash tizimlari oldida turgan muammolar zamonaviy tibbiyot va psixologiya fanlarining eng muhim va dolzarb yo'nalishlarini qamrab olgan holda, xalqaro hamkorlikni yanada mustahkamlash, ilmiy-tadqiqot ishlarini yangi bosqichga ko'tarish va amaliy tibbiyotga innovatsion yondashuvlarni joriy etishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Ushbu konferensiyaning aynan Xorazm zaminida, qadimiy ilm-fan va madaniyat markazlaridan biri bo'lgan Urganch shahrida o'tkazilayotgani alohida ramziy ma'noga ega. Bu maskan bugun ham ilmiy tafakkur, tibbiy innovatsiyalar va yosh mutaxassislarni tayyorlash borasida o'z salohiyatini namoyon etib kelmoqda.

Konferensiya doirasida O'zbekiston va Fransiya olimlari hamda mutaxassislarining ishtiroki ikki davlat o'rtasidagi ilmiy hamkorlikning izchil rivojlanib borayotganidan dalolat beradi. Sog'liqni saqlash sohasidagi o'zaro tajriba almashinuvi, qo'shma ilmiy tadqiqotlar va akademik hamkorlik kelajakda tibbiyot fanining yangi bosqichga ko'tarilishiga xizmat qiladi. Shuningdek, konferensiya doirasida bildiriladigan ilmiy g'oyalar, innovatsion yondashuvlar va amaliy takliflar nafaqat nazariy ahamiyatga ega bo'ladi, balki sog'liqni saqlash amaliyotiga samarali tatbiq etiladigan muhim natijalarni beradi.

***Hurmat bilan
Urganch davlat tibbiyot instituti rektori
Ruzibayev R.Y.***

bilan migren xurujlarining og'ir kechishi o'rtasida uzviy bog'liqlik mavjudligini tasdiqladi. Shu bilan birga, reproduktiv yoshdagi ayollarda migrenning eng yuqori intensivligi aynan luteal fazada qayd etildi, bu esa gormonal o'zgarishlar va trigeminovaskulyar tizim faolligi bilan izohlanadi. Follikulyar fazada migren nisbatan yengilroq kechgan bo'lsa, ovulyator fazada uning eng past intensivligi qayd etildi. Migren xurujlari chastotasi ham shunga mos ravishda farqlanib, luteal fazada ko'proq, follikulyar fazada o'rtacha, ovulyator fazada esa kam uchradi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, luteal fazada estradiol va progesteron darajalaridagi o'zgarishlar trigeminovaskulyar tizim faolligi bilan uzviy bog'liq bo'lib, bu migren xurujlarining maksimal intensivlikda va yuqori chastotada namoyon bo'lishiga olib keladi. Olingan ma'lumotlar shuni ko'rsatdiki, gormonal sikl fazalarini inobatga olgan holda olib borilgan kuzatuvlar hamda individual yondashuv asosida tavsiya etilgan profilaktik choralar migren xurujlari chastotasi va intensivligini kamaytirishga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Ayniqsa, hayz sikl fazalariga mos ravishda kuzatilgan bemorlarda ijobiy dinamika yuqori bo'ldi.

Xulosa: Tahlillar reproduktiv yoshdagi ayollarda migren kechishi va uning klinik ifodasi hayz sikl fazalari hamda gormonal o'zgarishlar bilan bevosita bog'liqligini ko'rsatdi. Migren bilan og'rigan reproduktiv yoshdagi ayollarda klinik baholash gormonal o'zgarishlar, xurujlar chastotasi va intensivligini integrativ tarzda inobatga olgan holda individual differensial yondashuvni talab qiladi. Hayz siklining individual fazalariga muvofiq olib borilgan kuzatuvlar hamda moslashtirilgan oldini olish choralari migren xurujlarining chastotasi va og'irlik ko'rsatkichlarini optimallashtirishda yuqori terapevtik samaradorlikka ega ekanligini aniqlashga imkon berdi. Shu bilan birga, individual tarzda tanlangan profilaktik va terapevtik yondashuvlar, turmush tarzini tartibga solish hamda jismoniy faollikni me'yorlashtirish orqali klinik holatni barqarorlashtirish mumkinligi aniqlandi.

SURUNKALI INSOMNIYANI DAVOLASHDA KOGNITIV-BIXEVIORAL PSIXOTERAPIYA SAMARADORLIGINI O'RGANISH

Amirjanova Dildora

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti Nevrologiya va tibbiy psixologiya kafedrasida tayanch doktoranti

Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra surunkali insomniya kasalligi zamonaviy tibbiyotning dolzarb muammosi sifatida bugungi kunga qadar saqlanib qolmoqda. Surunkali insomniya nafaqat uyqu bilan bog'liq muammolar, balki bu kasallikka bevosita bog'liq bo'lgan xavotir va depressiya darajasini ham oshirib yuboradi. Surunkali insomniyaning tarqalish darajasi pandemiyaga bo'lgan davrda dunyo aholisining 10% dan 15% gacha bo'lgan qismini o'z ichiga olgan bo'lsa, pandemiyaning ilk oylarida bu raqam 17-33% ga yetdi. Bu esa o'z navbatida xavotir va depressiyaga bog'liq surunkali insomniya darajasini ham oshirib yuborishi bilan xavflidir. Demak, yuqoridagi raqamlar va muammolarni inobatga olgan holda surunkali insomniya va unga yetaklovchi kasalliklarni erta aniqlash va davolashning optimal usullarini ishlab chiqish, shuningdek psixokorreksiya usullarini o'rganib baholash zamonaviy tibbiy psixologiya jahon miqyosidagi dolzarb masalasiga aylantiradi.

Tadqiqot maqsadi. Surunkali insomniyani davolashda kognitiv-bixevioral psixoterapiya afzalliklarini o'rganib baholash.

Material va metodlar. "Surunkali insomniya" tashxisi qo'yilgan 150 nafar (o'rtacha yosh-1983,11±7,43) bemor tanlab olindi. Kogorta 2 guruhga ajratildi: 1- guruh–kovid pandemiyasi davrida tekshirilganlar (n= 90), 2-guruh –kovid pandemiyasidan keyin tekshirilganlar (n= 60), 3-nazorat guruhi (n=30) sog'lom kishilar tashkil qildi. Tadqiqotda xavotir va depressiya darajasini aniqlash uchun HADS shkalasi, uyqu buzilishlarini aniqlash uchun Pittsburg shkalasi, insomniya og'irlik darajasini aniqlash uchun ISI shkalasi, uyquga bog'liq disfunktsional fikr va munosabatlarni aniqlovchi DBAS-16 shkalasi, kovidofobiyaning aniqlash uchun FCV-19S shkalasidan foydalanildi. Matematik statistika Student 6 dasturi asosida qilindi.

Natijalar va muhokama. KBT-I dan oldingi ko'rsatkichlar shuni ko'rsatadiki, HADS shkalasi bo'yicha umumiy xavotir darajasi (anxiety) $13,96 \pm 2,02$ va depressiv simptomlar $14,53 \pm 1,87$ ballni tashkil etgan. DBAS-16 (uyquga oid noto'g'ri qarashlar) ko'rsatkichi yuqori bo'lib, o'rtacha $97,02 \pm 6,53$ ball atrofida bo'lgan. COVID-19 bilan bog'liq qo'rquv (FCV-19S) darajasi $26,58 \pm 3,96$ ni tashkil etib, ayollarda ($27,15 \pm 3,74$) erkaklarga ($24,82 \pm 4,26$) nisbatan 9,4% yuqoriroq ekanini aniqlangan. Uyqusizlik darajasini baholovchi ISI shkalasi o'rtacha $24,36 \pm 1,72$ bo'lib, jinslar kesimida deyarli farq kuzatilmagan.

KBT-I dan keyingi natijalar muhim klinik va statistik jihatdan ahamiyatli o'zgarishlarni namoyon etdi. HADS shkalasida xavotir (anxiety) darajasi $8,98 \pm 0,94$ ga ($-35,7\%$) va depressiya $8,96 \pm 1$ ga ($-38,3\%$) kamaygan, bu o'zgarish barcha subguruhlarda $p < 0,001$ darajasida ishonchli deb topilgan. DBAS-16 ko'rsatkichi $74,84 \pm 5,09$ ga tushgan bo'lib, bu $-22,9\%$ lik pasayishni anglatadi. COVID-19 qo'rquvi $11,91 \pm 2,16$ ballga tushib, dastlabki ko'rsatkichga nisbatan 55,2% kamaygan. ISI ko'rsatkichi ham sezilarli darajada -26% kamayib, $18,02 \pm 1,97$ ga teng bo'lgan. Umuman olganda, COVID-19 pandemiyasi davrida va undan keyin kasallikni boshidan kechirgan bemorlarda psixologik muammolar, qo'rquv, uyqusizlik va salbiy kognitiv munosabatlar nazorat guruhiga nisbatan ancha yuqori bo'lgan. Biroq KBT-I barcha guruhlarda ushbu ko'rsatkichlarning sezilarli darajada kamayishiga olib kelgan, bu esa kompleks psixoterapevtik yondashuvlarning samaradorligini ko'rsatadi.

Xulosa. Surunkali insomniya tashxisi qo'yilgan bemorlar uchun o'tkazilgan KBT-I xavotir, depressiv simptomlar, uyqu sifati va pandemiya bilan bog'liq ruhiy zo'riqish darajasini sezilarli darajada kamaytirishga erishgan. Ayniqsa, qo'rquv darajasidagi kamayish (55% dan ortiq) KBT-I ning pandemiyaviy stressni yengishda juda samarali ekanini ko'rsatadi. KBT-I natijalari jinslar kesimida ham birdek yuqori samaradorlik namoyon qilgan. Bu esa ruhiy salomatlikni tiklashda integrativ yondashuvning ahamiyatini tasdiqlaydi. Shu sababli, xavotir-depressiv buzilish holatlarida psixometrik monitoring va maqsadli psixoterapevtik choralarni qo'llash zaruriy hisoblanadi.

ТКАНЕВОЙ КАЛЛИКРЕИН ЧЕЛОВЕКА ПРИ ЛЕЧЕНИИ ОСТРОГО ИНФАРКТА МОЗГА

Авезова С.Ю.

Ургенский государственный медицинский институт, г.Ургенч

Актуальность: Острый ишемический инсульт- остаётся основной причиной смерти и инвалидности во всём мире [Bonito et al...2022].

Инвалидизация от инсульта занимает первое место среди причин первичной инвалидизации, достигая, по данным разных авторов до 40 %, лишь 8% выживших больных способны вернуться к прежней работе после перенесенного острого нарушения кровообращения [Miao et al..2019].

Тканевой калликреин – это сериновая протеиназа, которая играет критическую роль в регуляции микроциркуляции, кровяного давления и кровотока [Ullberg T. et al., 2020] Основной мишенью калликреин-кининовой системы являются рецепторы брадикинина. Физиологический выход этих систем непосредственно поддерживает или улучшает кровоток и защищает клетки от повреждающих стрессов, часто присутствующих в течении нескольких часов и дней после инсульта [Han L.et al..2020].

Цель: оценить клиническую эффективность мочевого каллидиногеназы (Калген 0,15 PNA) у больных с инфарктом мозга.

Материалы и методы: В отделении реанимации клиники Ургенского медицинского института нами было обследовано 42 больных с острым ишемическим инсультом (30- мужчин и 12 женщины), средний возраст которых составил $56,1 \pm 6,4$ лет. Все больные были разделены нами на 2 группы: контрольная группа (ретроспективные), в которую вошли 21 пациентов, получали стандартную терапию, где мы изучали архивные данные и исследуемая группа, в состав которой вошли оставшиеся 21, которые помимо

AKNE KASALLIGINING SHAXSLARARO MUNOSABATLARGA TA’SIRINING NAZARIY TAHLILI	12
SODIQOVA KAMOLA AKROMOVNA, DJALILOVA SOJIDA XAMRAYEVNA	12
REPRODUKTIV YOSHDAGI AYOLLARDA MIGREN XURUJLARINI GORMONAL OMILLAR ASOSIDA BAHOLASH	13
BOLTAYEVA.Z.O. UMAROVA.N.O.....	13
SURUNKALI INSOMNIYANI DAVOLASHDA KOGNITIV-BIXEVIORAL PSIXOTERAPIYA SAMARADORLIGINI O’RGANISH	14
AMIRJANOVA DILDORA	14
ТКАНЕВОЙ КАЛЛИКРЕИН ЧЕЛОВЕКА ПРИ ЛЕЧЕНИИ ОСТРОГО ИНФАРКТА МОЗГА.....	15
АБЕЗОВА С.Ю.....	15
SHAXS PSIXIK RIVOJLANISHI VA TIBBIYOT INTEGRATSIYASI: ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	16
RAXIMOV B.	16
OILA VA IJTIMOIIY OMILLARNING SHAXS RUHIY SALOMATLIGIGA TA’SIRI..	17
ESHCHANOVA NASIBA MATNAZAROVNA	17
O’ZBEKISTONDA “KLINIK PSIXOLOGIYA” TA’LIM YO’NALISHINI YO’LGA QO’YISH VA SHU SOHA MUTAXASSISLARINI TAYYORLASH KONSEPSIYASI....	18
IBODULLAYEV Z. R.	18
HAYOT MAZMUNI YO’NALISHLARI VA HAYOTDAGI MAQSADLAR SHAXS PSIXOLOGIYASIDA O’RNI VA AHAMIYATI	20
JUMANIYAZOVA ILMIRA KAMILJANOVNA	20
THE EFFECTIVNESS OF PSYCHOMOTOR THERAPY IN CHILDREN WITH HEMIPLEGIC AND DIPLEGIC FORMS OF CEREBRAL PALSY: A COMPARATIVE STUDY OF 50 PATIENTS	21
KARIMOVA D.Y.....	21
O’SMIR SHAXSINING KOGNITIV RIVOJLANISHIDA DIQQAT VA XOTIRA JARAYONLARINING INDIVIDUAL-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	22
BABAJOV M.	22
GIPERAKTIV VA DIQQAT YETISHMOVCHILIGI BOR BOLALARDA PSIXOEMOTSIONAL MUAMMOLAR VA ULARNI KORREKSIYA QILISH.....	24
MADRIMOVA LATOFAT OLLABERGANOVNA, BOLTAYEVA SEVARA UTKIRBEK QIZI.....	24
DIQQAT YETISHMOVCHILIGI BOR BOLALARDA KOGNITIV RIVOJLANISH VA KORREKSIYALASH.....	25
MADRIMOVA LATOFAT OLLABERGANOVNA, BOLTAYEVA SEVARA UTKIRBEK QIZI.....	25
GIPOTIREOZDA KOGNITIV VA PSIXOEMOTSIONAL BUZILISHLAR HAMDA VAJOHATLIK VA TAJAVVUSKORLIK INDEKSINI O’RGANIB BAHOLASH	26
OLLABERGANOVA ROHILA ZOXIRJONOVNA	26
ПОСТХОЛЕСИСТЕКТОМИК СИНДРОМ РИВОЖЛАНГАН БЕМОРЛАРДА ҲАВОТИРЛИ-ДЕПРЕССИВ БУЗИЛИШЛАРНИНГ ЎЗИГА ХОСЛИГИ	27